

Проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції

У січні 2009 року Інститут трансформації суспільства ініціював відновлення роботи Всеукраїнської ради міських голів України з проведення адміністративно-територіальної реформи. Він організував низку круглих столів українських міських голів у всіх регіонах нашої країни, які ухвалили важливі рішення щодо негайного проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та внесення змін до виборчого законодавства України. Були ухвалені відповідні Резолюції і Звернення до Президента ПАРЕ.

Учасниками круглих столів було досягнуто таких результатів:

- вироблено пропозиції до законів України «Про вибори народних депутатів України» і «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» щодо проведення виборів за відкритими партійними списками і можливості утворення виборчих блоків позапартійними особами;
- наголошено на доцільності формування виконавчих дирекцій обласних рад як виконавчих органів на рівні області із поступовою передачею їм усіх повноважень виконавчої влади, яка сьогодні зосереджена в апаратах обласних державних адміністрацій;
- намічено план заходів, які необхідно здійснити в обласних, міських, селищних радах для успішного впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні;
- ухвалено Резолюцію про необхідність здійснення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції; Резолюцію надіслано до Парламентської асамблеї Ради Європи, а також Офісу Ради Європи в Україні, Представництва Європейської Комісії в Україні, ОБСЄ;
- ухвалено та підписано Звернення міських голів і лідерів громадських організацій України до Президента Парламентської асамблеї Ради Європи пана Луїса Марії де Пуча на підтримку Резолюції ПАРЕ щодо доцільності проведення в Україні виборів за відкритими партійними списками;
- прийнято рішення про скликання I Всеукраїнських національних зборів українських міських голів, присвячених питанням проведення адміністративно-територіальної реформи та реформи виборчої системи в Україні.

Міські голови Львівщини – учасники круглого столу

Міські голови Тернопільщини – учасники круглого столу

Проведення реформи місцевого самоврядування та виборчого законодавства вимагають міські голови Львівщини

Львів, 15 січня 2009 року

15 січня 2009 року Інститут трансформації суспільства провів у Львові круглий стіл «Проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції» за участю міських голів Львівщини.

В. Кеурт (ліворуч), О. Соскін, І. Бочан

Виступи учасників круглого столу

Олег Соскін,
директор Інституту трансформації суспільства,
професор Національної академії управління

Керівництвом Інституту трансформації суспільства спільно з Львівською обласною радою було прийнято рішення провести за участю міських голів Львівщини круглий стіл з означеної тематики, аби Львівський регіон став авангардом, потужною рушійною силою у процесі тих перетворень, які сьогодні назріли в Україні. На часі дві основні зміни: це реформа місцевого самоврядування та реформа політичної виборчої системи. Зробити ці зміни потрібно негайно, оскільки ні економічних, ні фінансових, ні будь-яких інших ресурсів в Україні не залишилося.

Сьогодні ми наблизилися до процесів, які розпочинаються саме у Львівській області, а надалі вони будуть підхоплені й у інших регіонах. Незабаром плануємо провести I Всеукраїнські національні збори голів місцевих рад з питань адміністративно-територіальної реформи в Україні та реформи політичної і виборчої системи. Наразі ми вже маємо підтримку 100 мерів міст.

Україні сьогодні вкрай потрібна реформа місцевого самоврядування. Розуміють це і місцева влада, і населення. Проведення такої реформи вимагає також європейська спільнота. Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування і її слід реалізовувати. Свою позицію щодо необхідності здійснення в Україні цієї реформи європейська спільнота сформулювала у вигляді відповідних Резолюцій Парламентської Асамблеї Ради Європи. Україна є членом як Ради Європи, так і Парламентської Асамблеї РЄ. Однак українська панівна верства свідомо не виконує рішень органів європейської спільноти. Отож, оскільки не діє система легітимної влади, ми повинні звернутися до Конституції України, в якій сказано, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо, і через органи державної влади та місцевого самоврядування. Якщо не працює один чинник – органи державної влади, то його мають замінити два інших – народ та органи місцевого самоврядування. Міські голови є напряду обраними місцевими громадами. 458 міських голів є безпосередніми представниками волі народу, яку можна сформулювати через відкриті громадські слухання, народні віче.

У заході взяли участь:

керівники Львівської міської ради, міські голови Львівщини: Белзький міський голова, Буський міський голова, Великомоствський міський голова, Винниківський міський голова, Глинянський міський голова, Дублянський міський голова, Жидачівський міський голова, Жовківський міський голова, Золочівський міський голова, Комарівський міський голова, Миколаївський міський голова, Мостиський міський голова, Новокалінівський міський голова, Новояворівський міський голова, Пустомитівський міський голова, Рава-Руський міський голова, Радехівський міський голова, Сокальський міський голова, Трускавецький міський голова, Ходорівський міський голова, Яворівський міський голова, заступник Турківського міського голови, заступник Сколівського міського голови; секретар Моршинської міської ради, секретар Бродівської міської ради, керуючий справами виконкому Новороздільської міської ради; Могилів-Подільський міський голова (Вінницька обл.); експерти Інституту трансформації суспільства, Львівського інституту економіки і туризму, Інституту законодавства Верховної Ради України (Київ), Львівського регіонального інституту державного управління при НАДУ при Президентіві України; представники громадських організацій, засоби масової інформації Львівщини.

Україна сьогодні знаходиться на межі страшної інфляції. Всі економічні, фінансові важелі росту економіки вичерпані. Майже всі великі підприємства зупинилися. Тому чекати на покращення немає сенсу. Країна перебуває у фазі революційної кризи. Так сталося тому, що у 2004 році не були вирішені системні питання: не здійснено реформу місцевого самоврядування, владу і гроші не передано місцевим громадам, не проведено реформу економіки, охорони здоров'я, освіти, пенсійного забезпечення, соціальну та ін. Тепер за це доводиться платити. Таким чином, у нас є об'єктивне підґрунтя розпочати знизу процес проведення адміністративно-територіальної реформи та внесення змін до виборчого законодавства України.

Володимир Квурт, секретар Львівської міської ради

Що стосується трансформації структури влади в нашій країні, то ми можемо проводити скільки завгодно революцій і змін політичної еліти, але проблеми залишатимуться невирішеними доти, доки не буде здійснено реформи місцевого самоврядування і виборчої системи. Поки всі фінансові потоки, всі важелі впливу концентруються на рівні Києва, ми будемо чужими людьми у цій країні. Два кроки, які сьогодні пропонуються, на мою думку, абсолютно слушні.

Міські ради Городка і Мостиська вже прийняли відповідні рішення стосовно необхідності зміни закону про вибори на предмет запровадження відкритих партійних списків, а також проведення реформи місцевого самоврядування. Більш складним завданням є реалізація цих рішень. Але я погоджуюсь із тим механізмом, який пропонує Олег Соскін. Потрібно збирати народні слухання, вести роз'яснювальну роботу, і тоді навіть за відсутності бажання представники Верховної Ради не зможуть не відреагувати на позицію громад.

Ігор Бочан, ректор Львівського інституту економіки і туризму, доктор економічних наук, професор

Проблематика місцевого самоврядування дуже співзвучна з проблемами розбудови туристичної індустрії краю. Краєзнавство зародилося з пізнання людиною навколишньої місцевості. Тільки всебічно вивчивши туристично-рекреаційні ресурси певної території і краю, ефективно використавши цей природний, економічний та людський ресурс, можна розбудувати сучасну туристичну індустрію і ефективну систему господарювання. Ми виходимо з того, що єдиним порятунком в економіці й політиці України є європейський досвід та освіта.

За результатами реформування органи місцевого самоврядування для ефективного господарювання одним із першочергових завдань мають визначити розвиток туризму на території впливу. Слід зазначити, що майже всі моделі запропонованої реформи адміністративних територій фіксують, головним чином, поділ території, а не поділ повноважень. І саме модель, розроблена ІТС та ухвалена Всеукраїнською радою міських голів (Київ, 12 липня 2007 р.) як базова для проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні найбільш вдало дає можливість розширення самостійності та відповідальності територіальних громад у вирішенні завдань життєзабезпечення і розвитку територій міст, селищ з урахуванням місцевої специфіки культурно-історичних традицій громад, краєзнавчих ресурсів і т.д.

Надання повноважень територіальним громадам – це перший і незамінний крок на шляху створення громадянського суспільства. Запропонована реформа має за мету наблизити владу до людини, створити самоврядні органи на взірць західноєвропейських країн (адже у змісті моделі, запропонованій Інститутом трансформації суспільства, використано досвід Німеччини, Франції, Польщі, Скандинавських країн), де пересічний громадянин не витрачає багато часу на вирішення повсякденних питань і має доступ до якісних послуг.

За невідкладними реформами місцевого самоврядування на першому рівні варто ліквідувати поділ на сільські та міські громади. Необхідно визначити чіткі межі життєдіяльності територіальних громад, зробити розмежування функцій і повноважень центральних та місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування. Потрібно також внести відповідні зміни до Конституції України, оскільки зміни 2004 р. призвели до плутанини. Наприклад, наразі існують різні терміни, на які обираються депутати місцевих рад та сільські, селищні, міські голови. Вкрай невідкладною є реформа виборчого законодавства і запровадження відкритих списків обрання депутатів.

Потрібно, щоб селища піднімалися у своєму розвитку до рівня міських громад, і саме у цьому сила місцевого самоврядування будь-якої країни.

Успішне вирішення цих та інших самоврядних завдань можна здійснювати також засобами туризму. Приміром, як показує досвід, одне сезонне агро-туристичне господарство створює 10 нових робочих місць та генерує вкладення в місцевий розвиток інвестицій на суму близько 6 тис. доларів. Користь від цього в Україні буде очевидною: розвиватиметься соціальна інфраструктура сіл, покращиться їх привабливість, будуть подолані бар'єри міста і села, ці дві громади зіллються в потужну громадянсько і національно свідому територіальну громаду.

З економічної точки зору важливим елементом реформи має стати створення незалежних контрольно-аудиторських палат, які зобов'язані здійснювати моніторинг формування та виконання місцевих бюджетів. При сьогоднішній системі господарювання фінансова база місцевого самоврядування фактично відсутня, центральний бюджет має постійні заборгованості перед місцевими бюджетами різних рівнів.

Необхідно сконцентрувати максимальний ресурс у територіальних громадах, що дозволить збільшити місцеві бюджети щонайменше у 2–3 рази.

Наше завдання – надати Україні можливості самостійно урядувати на своїй території, бути вільною у виборі засобів облаштування власного життя, встановлювати особливий устрій з врахуванням традицій, звичаїв та інших інституційних чинників. У нас є для цього всі підстави і ресурси.

Михайло Саволук, Могилів-Подільський міський голова

Я не поділяю тези, що «ми маємо прямувати в Європу». Адже Україна – європейська країна, де знаходиться географічний центр Європи. Інша справа, що ми повинні виконати свої зобов'язання перед Європейською спільнотою і відповідним чином реформувати українське законодавство.

Сьогодні в Україні спостерігається колапс усієї системи державного управління. Я б назвав це ефектом «пе-

ревернутої піраміди». Наші проблеми вирішаться лише тоді, коли ми все поставимо на свої місця. Для цього потрібні негайні реформи.

У Могилів-Подільському міською владою було організовано зібрання територіальної громади, де обговорювалися питання вступу до НАТО, проведення реформи місцевого самоврядування та виборчої системи. Зібралася уся еліта міста, яка, у результаті, підтримала все, що ми пропонували.

**Олексій Гаврилов,
голова ВОО МГО «Україна-Польща-Німеччина»**

Наша команда – міжнародне товариство «Україна-Польща-Німеччина» – працює вже сьомий рік над цими питаннями. Коло наших інтересів дуже широке, але головне – це розвиток місцевого самоврядування через пошук партнерів за кордоном. Ми можемо пишатися тим, що у Вінницькій області абсолютно всі міста та райони мають одного-двох партнерів у Польщі, Німеччині та інших країнах. Окрім того, понад 70 сільських рад встановили партнерські стосунки з польськими колегами. Загалом в області сьогодні налічується 135 партнерських угод або протоколів намірів про співпрацю на рівні територіальних громад. Ми організуємо

візити за участю міських і сільських голів, голів районних рад, районних адміністрацій до Польщі. Керівників наших місцевих громад там знайомлять із системою польського самоврядування, шукають їм партнерів, допомагають налагодити контакти. Адміністративно-територіальна реформа в Польщі є однією з найвдаліших у Європі, тому повчитися нам є чому.

*Далі відбулася **дискусія** за участю міських голів та представників міських рад Львівської області, експертів, громадських організацій та засобів масової інформації Львівщини.*

Керівники 24 міських рад (серед них 15 міських голів Львівщини, 8 заступників міських голів, Могилів-Подільський міський голова) та 5 громадських організацій підтримали рішення про внесення змін до виборчого законодавства України щодо проведення виборів депутатів Верховної Ради України і місцевих рад за відкритими партійними списками та можливості утворення виборчих блоків позапартійними особами. Були ухвалені відповідні Резолюція і Звернення, які надіслані до Президента ПАРЄ, Офісу Ради Європи в Україні, Представництва Європейської Комісії в Україні, ОБСЄ.

Міські та селищні голови Вінниччини виступають за негайне проведення реформи місцевого самоврядування в Україні

Вінниця, 23 січня 2009 року

23 січня 2009 року Інститут трансформації суспільства (Київ) спільно з МГО «Україна-Польща-Німеччина» провів у Вінниці круглий стіл «Здійснення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції» за участю міських голів Вінниччини.

У заході взяли участь:

керівники Вінницької обласної та міської влади, Інституту трансформації суспільства, МГО «Україна-Польща-Німеччина»; Барський міський голова, Іллінецький міський голова, Козятинський міський голова, Ладжинський міський голова, Могилів-Подільський міський голова, Немирівський міський голова, Погребищенський міський голова, Тульчинський міський голова, Хмільницький міський голова, Шаргородський міський голова, Ямпільський міський голова, заступник Гайсинського міського голови, заступник Жмеринського міського голови; Вороновицький селищний голова, Стрижавський селищний голова, заступник Крижопільського селищного голови, заступник Турбівського селищного голови; представники політичних партій та громадських організацій; засоби масової інформації Вінниччини.

Виступи учасників круглого столу

**Сергій Татусяк,
голова МГО «Україна – Польща – Німеччина»
(Вінниця)**

Міські й сільські голови – це та категорія людей, у яких ми бачимо рушійну силу перетворень і демократичних процесів, що мають відбуватися в Україні. Як член Бюро Європейської Асоціації колишніх парламентарів країн Євросоюзу та Європарламенту я маю можливість безпосередньо спостерігати позитивний вплив демократії на розвиток суспільства. Україна ж досі не налагодила ефективну систему влади, через що потерпають як місцеві громади, так і кожна конкретна людина в нашій державі. Якщо сьогодні кардинально не вдосконалити владні відносини, то українські громадяни не дочекаються кращої долі. Тож на часі – відпрацювати та сконструювати таку модель влади, яка вже довела свою ефективність у країнах Європи. Нам варто взяти за приклад досвід інших народів, зокрема поляків, які пройшли нелегкий шлях становлення державних інститутів, особливо місцевого самоврядування. Одним із серйозних рішень ПР у 90-х роках була передача лівової частки повноважень від центру до регіонів (воєводства, повіту, територіальної громади).

Під час круглого столу

Улітку 2008 року віце-президент Європарламенту пан Марек Щивець сказав: «Я переймався контактами України та Польщі дев'ять років, і вже три роки переймаюся контактами Євросоюзу та України. І, на превеликий жаль, маю констатувати, що форми і методи роботи центральних органів влади є неефективними та неперспективними для України». Цілковито підтримуючи цю думку, додаю: так у нас відбувається насамперед через те, що політична еліта плутає інтерес держави із власним інтересом, а функції органів місцевого самоврядування не підкріплені відповідними повноваженнями і ресурсами.

Тільки активна життєва та публічна позиція лідерів територіальних громад, представників органів місцевого самоврядування зможе зрушити ситуацію з місця й дати перспективу для Української держави. Міські та сільські голови, депутати міських, сільських, селищних рад можуть розраховувати лише на себе і повинні об'єднувати зусилля для відстоювання власних прав. Адже Центр, і це слід відверто визнати, сьогодні не переймається проблемами територіальних громад.

Водночас, у цій справі велике значення має просвітницька робота та обмін досвідом. Якщо людина не знає чого прагнути, яким чином вийти на реалізацію того чи іншого плану, рішення, то перспективи у нас не буде. Товариство «Україна – Польща – Німеччина» активно працює у цьому напрямі. Тільки в минулому році проведено більше десятка семінарів за кошти Європейського Союзу, організовано візити депутатів сільських і селищних рад, міських рад, різних груп для стажування та навчання у країнах ЄС. Я вважаю, що це найефективніша форма ро-

боти, яку ми будемо продовжувати, зокрема і в співпраці з Інститутом трансформації суспільства, який має багато плідних ініціатив у цій сфері.

У нас є достатньо можливостей, щоб сформувати у Вінницькій області такий інтелектуальний і кадровий потенціал, який буде здатен впоратися з будь-якими місцевими проблемами й дати приклад іншим областям як потрібно працювати. Загалом в Україні надзвичайно багато досвідчених міських та сільських голів, які можуть генерувати успіх і надавати користь Українській державі.

Сергій Татусяк закликав міських голів та представників громадських організацій до активної роботи у сфері реформування системи місцевого самоврядування, щоб досягти важливого результату – змусити парламент та уряд поділитися повноваженнями, якими сьогодні наділений Центр, на користь територіальних громад. Якщо вони матимуть наповнений бюджет, належні юридичне забезпечення та матеріальну базу, то Українська держава зможе реально просунути на шляху європейської інтеграції.

**Олег Соскін, директор
Інституту трансформації суспільства, професор
Національної академії управління (Київ)**

12 липня 2007 року з ініціативи міських голів та Інституту трансформації суспільства в Україні була створена Всеукраїнська рада міських голів із проведення адміністративно-територіальної реформи та реформи місцевого самоврядування в Україні, обрані Бюро і Комітет Ради. Були напрацьовані відповідні законопроекти, зокрема проект Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України», зміни до виборчого законодавства. Але у 2008 році Всеукраїнська рада міських голів призупинила свою діяльність, оскільки нове керівництво Уряду проголосило, що береться за проведення адміністративно-територіальної реформи. На жаль, очікування міських голів не справдилися. В основу урядової реформи було покладено чисельність громад – принцип, який не може діяти й забезпечувати процеси розвитку. Урядовий законопроект не передбачає ні розщеплення податків, ні ліквідацію казначейства, ні розширення повноважень органів місцевого самоврядування, ні зміни територіальних меж за рішенням місцевих референдумів – усе, по суті, залишається без змін, і ще в гіршому вигляді, ніж це було в першій редакції цієї реформи, запропонованій Р. Безсмертним.

Але процес реформування вже неможливо зупинити, і тому міські голови мають сьогодні активізувати свої зусилля й рухатися вперед тим напрямом, який був розроблений нами раніше. Аби адміністративно-територіальна реформа була дієвою, її потрібно проводити одночасно із внесенням змін до виборчого законодавства стосовно проведення виборів депутатів усіх рівнів за відкритими партійними списками.

Ми вирішили пришвидшити цей процес. І маємо для цього необхідні аргументи. Виявляється, Парламентська Асамблея Ради Європи у 2006–2007 рр. прийняла чотири резолюції стосовно недосконалості виборчої системи в Україні. Резолюція ПАРЕ № 549, що була прийнята у Страсбурзі у 2007 році, жорстко рекомендувала Українському керівництву негайно змінити виборчу систему і перейти до виборів за відкритими партійними списками не в єдиному загальному державному окрузі, а у визначених регіональних виборчих округах. Отже,

Організатори заходу та міські голови Вінниччини

ПАРЄ та Рада Європи чітко зафіксувала цю вимогу. Однак Україна, яка ратифікувала всі документи Ради Європи, і делегація з народних депутатів, які є членами ПАРЄ, свідомо, брутально і підступно не виконують цієї Резолюції. Таким чином наша країна поставила себе поза межі правового процесу в Європейській спільноті. Так само відбувається з ОБСЄ та іншими міжнародними організаціями.

Отже, ми можемо взяти за основу Резолюцію № 549 і перейти до конкретних кроків щодо реформи місцевого самоврядування. Міські голови Львівщини під час наради, організованої Інститутом трансформації суспільства у Львові 15 січня, прийняли рішення скликати І Всеукраїнські національні збори міських голів, де визначити конкретні кроки, які потрібно здійснити для негайного проведення в Україні реформи місцевого самоврядування і реформи виборчої системи. Мери Львівської області підписали Звернення до Президента ПАРЄ пана Луїса Марії де Пуча на підтримку Резолюції № 549, яку ІТС надіслав у штаб-квартиру ПАРЄ.

Подібні рішення повинні якнайшвидше ухвалити міські та селищні голови в усіх областях України. Органи місцевого самоврядування повинні організувати у своїх містах відповідні громадські слухання на підтримку проведення І Всеукраїнських національних зборів міських голів, присвячених питанням запровадження в Україні адміністративно-територіальної реформи та реформи виборчої системи і приведення її до вимог Ради Європи.

Михайло Саволук, Могилів-Подільський міський голова

Єдиний шлях – це реформи, і міським головам треба не політикою перейматися, а робити свою політику, тобто створювати партію громад – об'єднання, яке повинно захищати наші інтереси. Наприклад, у Польщі та країнах Балтії громади наполягли на тому, щоб були прийняті законодавчі акти, згідно з якими жодне рішення, яке стосується органів місцевого самоврядування, не приймалося на рівні парламенту чи уряду без погодження (експертизи) в асоціаціях місцевих влад. І якби якийсь політичний діяч висловив іншу думку, то це була б його політична смерть. Цей досвід вартий наслідування.

В Україні, на жаль, ситуація інша. Асоціація міст України та громад не має достатнього впливу, а прийняті на її численних засіданнях рішення не набувають сили закону. У органів місцевого самоврядування є бажання і певний потенціал, але їх повноваження та можливості вкрай обмежені, а АМУ не здатна відстояти наші права. Необхідно активізувати її діяльність, зробити більш «зубастою» у захисті інтересів громад. Для цього в АМУ потрібно здійснити певні кадрові зміни, ефективніше співпрацювати з міжнародними інституціями, депутатами Верховної Ради, лідерами громадських організацій, щоб примусити владу зробити ці реформи.

Міські голови Вінничини, безумовно, повинні підписати Звернення до ПАРЄ, щоб підтвердити своє позитивне ставлення до прийнятої нею Резолюції стосовно недолугої виборчої системи, яка діє в Україні. Вибори за закритими партійними списками призвели до гострих проблем, які практично неможливо розв'язати за нинішньої системи організації влади – як центральної, так і місцевої. Таким чином через певні міжнародні інституції ми можемо чинити тиск на Парламент та Уряд України.

Валерій Коломєйцев, Ладизинський міський голова

Проблеми, які існують у теперішній час, усім відомі, а тому потрібно впливати на майбутнє Української держави, щоб дати суспільству якусь надію. Лідерів місцевих громад повинні чути у Центрі й реагувати на наші вимоги. Але без певних кардинальних змін у системі організації влади в напрямі зміцнення місцевого самоврядування голос громад залишиться лише «коливанням повітря». Для активізації відповідних реформ, як правильно ініціює Олег Соскін, необхідно підключити європейські інституції, вчасно реагувати на поради ПАРЄ, і зокрема в частині зміни виборчого законодавства та проведення адміністративно-територіальної реформи. Такі кроки потрібно підтримати, ухваливши відповідні рішення на зборах громад у кожному селі, місті, районі. Критична кількість резолюцій фактично стане вимогою українських громадян до керівників держави здійснити кардинальні зміни у країні шляхом зазначених реформ.

Лідія Петровська, Ямпільський міський голова

Кардинальні зміни у країні шляхом проведення адміністративно-територіальної реформи вкрай необхідні нашому суспільству. Особливо це стосується питань юридичної захищеності міських, сільських, селищних голів, адже нині вони не захищені від певних сил, які хочуть їх дискредитувати, аби не дати проводити правильну політику у своєму регіоні. Ми повинні «ворушити» Уряд, щоб питання місцевого самоврядування були вирішені належним чином у нашій державі, щоб міські голови не усувалися масово з посад, як це відбувається сьогодні.

Віктор Качур, Немирівський міський голова

Проблеми, які існують у кожному українському місті, нині ще більше загострилися через фінансово-економічну кризу, яка вразила Україну. У країні назріває революційна ситуація, потрібні суттєві зміни в законодавстві та системі влади. На сесії Немирівської міської ради депутати одногосно прийняли рішення про необхідність адміністративно-територіальної реформи та виборчого законодавства, аби зберегти і зміцнити нашу державу.

23 січня 2009 року була підписана Угода про співпрацю між Товариством «Україна – Польща – Німеччина» та Інститутом трансформації суспільства.

Міські та селищні голови Сумщини запропонували зміни до виборчої системи України

Суми, 3 лютого 2009 року

3 лютого 2009 року в Сумах відбувся круглий стіл «Проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції» за участю міських голів Сумщини. Захід був організований Інститутом трансформації суспільства.

У заході взяли участь:

керівники Сумської обласної та міської влади; міські та селищні голови, представники міських та селищних рад Сумської області; провідні українські експерти; представники громадських організацій, мас-медіа Сумщини.

Організатори та учасники заходу

О. Соскін (у центрі) та міські голови Сумщини

Виступи учасників круглого столу

Професор Олег Соскін, директор Інституту трансформації суспільства, завідувач кафедри міжнародної економіки та підприємництва Національної академії управління

Пан Олег Соскін нагадав присутнім, що Сумщина – уже третій регіон, де Інститут трансформації суспільства (ІТС) організовує круглий стіл на тему «Проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції» за участю міських голів. Цей процес було розпочато із зібрання мерів Львівщини, яке відбулося 15 січня, аналогічний захід проведено 23 січня у Вінниці, а тепер черга дійшла й до міста Суми. Ключовими учасниками заходу є міські голови і голови селищних рад Сумщини, представники Сумської обласної державної адміністрації та Сумської обласної ради, які давно і плідно співпрацюють з Інститутом трансформації суспільства й провели спільно не один важливий захід на Сумщині. Серед учасників круглого столу Олег Соскін також відзначив представників Сумського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом та Сумського державного університету – давніх стратегічних партнерів ІТС у Сумах. «Тож сьогодні нам належить розглянути та прийняти важливі документи, які вплинуть на подальшу долю Української держави», – наголосив пан Соскін.

За його словами, нині в Україні відбувається відкриття порушення Європейської хартії місцевого самоврядування, яка передбачає децентралізацію влади і посилення її місцевого рівня. Зокрема у Хартії чітко виписано, що на регіональному рівні – в областях та районах – повинен існувати виконавчий орган влади – виконком (або виконавча дирекція), який повинен взяти на себе функції координації всіх процесів на обласному рівні. Дуже важливо, щоб не було пасивності з боку лідерів місцевого самоврядування, які мусять боротися за свої права. Тим більше, що, згідно із законодавством України, вибори міських, селищних та сільських голів повинні відбутися в березні наступного року. Для того щоб рухатися в напрямі реформ, була сформована Всеукраїнська рада міських голів. Найголовнішою функцією свого Інституту Олег Соскін бачить створення відповідного механізму для координації дій міських голів за проведення адміністративно-територіальної реформи та реформи виборчого законодавства в Україні, які му-

сять зміцнити систему місцевого самоврядування в Україні.

**Олег Медуниця,
перший заступник голови
Сумської обласної державної адміністрації**

Пан Олег Медуниця наголосив, що тема круглого столу є дуже важливою, адже вирішення питань, які висунені на обговорення, – це нагальна справа, що відповідає українським національним інтересам. Система проведення виборів до Верховної Ради України, а також до місцевих рад за відкритими списками найбільше підходить для України, у якій громадянське суспільство і демократична культура повною мірою ще не сформовані. За словами пана Медуниці, потрібно перейняти досвід тих країн, які впровадили подібну систему, зокрема – Великобританії. Він підтримує і готовий сприяти створенню виконкомів при обласних, районних, міських радах. Але головне при цьому, вважає представник ОДА, щоб органи місцевого самоврядування виявляли належний рівень відповідальності, а також, щоб їх діяльність була спрямована на реалізацію саме державної політики.

**Сергій Клочко,
заступник голови Сумської обласної ради**

На думку пана Сергія Клочка, запровадження виборів за партійними списками для України, мабуть, було ще не на часі. Він вважає, що партійне структурування в обласних, районних, міських радах не призвело до посилення ролі місцевого самоврядування. Наприклад, у Сумах сьогодні, на жаль, один-два партійних лідери вирішують, як має голосувати рада, а земельну ділянку або ж об'єкт нерухомості можна отримати лише через хабар, який беруть представники депутатської влади. Не було б партійних списків – не було б і такої ситуації.

**Анатолій Руденко,
депутат Сумської обласної ради**

За словами пана Анатолія Руденка, в кожного є особиста думка, але всі згодні з тим, що без внесення змін у виборче законодавство далі рухатися неможливо. Він розповів, що його часто запитують виборці: чому не можуть між собою домовитись Кабінет Міністрів і Президент, чому у Верховній Раді такий безлад, чому в Сумській облраді розглядається багато важливих питань, але жодне з них не вирішується. Уся річ у тому, вважає пан Руденко, що ми пішли не тим шляхом. Як наслідок, приміром, у Сумській облраді існує шість депутатських фракцій. І якщо при вирішенні якогось серйозного питання навіть одна велика фракція виступає проти, то й рішення одразу гальмується. Тому проблематика, яка виноситься на розгляд сьогоднішнього круглого столу, вкрай важлива. Реформування виборчого законодавства і запровадження виборів за відкритими партійними списками дозволить Україні зрушити з тієї мертвої точки, на якій вона зараз перебуває. Ми мусимо прийняти важливі документи, які вплинуть на подальшу долю Української держави та її нації.

**Ніна Світайло,
професор, проректор з наукової роботи
Сумського державного університету**

Пані Ніна Світайло висловила думку, що в нашій країні процес реформування є перманентним. Ми зав-

жди щось реформуємо, перетворюємо, але від цього для українських громадян виходить тільки гірше, бо у нас немає стабільності та традицій безумовного виконання законів. Водночас пані Світайло переконана в тому, що сьогодні треба говорити про реформування виборчої системи, бо це питання на порядок денний поставило саме життя. У цьому контексті круглі столи, які організовує Інститут трансформації суспільства і які мають практичну спрямованість, на думку науковця, дуже важливі. Обидва питання, які розглядаються, пов'язані між собою і є ключовими для розвитку місцевого самоврядування в Україні. «Якщо центральна влада дослухається міських голів і розпочне реформи, то ми не тільки гідно вийдемо з кризи, а й здійснимо реальний крок на шляху інтеграції до європейської спільноти», – наголосила проф. Ніна Світайло.

**Анатолій Ворона,
Буринський міський голова**

Пан Анатолій Ворона висловив безумовну підтримку всіх положень, які містяться у Зверненні міських голів та лідерів громадських організацій України до Парламентської Асамблеї Ради Європи на підтримку Резолюції ПАРЕ щодо доцільності проведення в Україні виборів за відкритими списками. Він вважає, що у країні настав час виробити кардинальний план для успішного впровадження реформи місцевого самоврядування. Сьогодні у регіонах і на місцях на відповідальних посадах бракує людей із високим професійним рівнем та інтелектом. Тому невідкладним є також питання кадрової політики, підбору кадрів на посади в обласні, міські, районні, селищні ради. Державі та регіонам потрібні лідери, які б вели за собою націю і могли приймати раціональні та своєчасні рішення. «Від того, чи зможемо ми змінити загальноукраїнську й регіональну еліту, залежить найближче майбутнє нашої країни та регіонів», – наголосив Буринський міський голова Анатолій Ворона.

**Іван Борисовський,
Тернівський селищний голова**

На думку пана Івана Борисовського, сьогодні найактуальнішим як для України, так і для територіальних громад є питання досконалості влади. Необхідно повернути довіру населення до влади, знищити корупцію та хабарництво у владних органах. Представники влади мають повернутися обличчям до народу і демонструвати державницький підхід до вирішення глобальних проблем суспільства та держави. «Ми готові брати участь у проектах Інституту трансформації суспільства, оскільки, як показує практика, вони є дієвими і корисними для місцевого самоврядування, зміни свідомості наших людей, безпеки та цілісності України», – наголосив Тернівський селищний голова.

**Анатолій Чубун,
Ямпільський селищний голова**

Серед актуальних проблем сьогодні пан Анатолій Чубун бачить недосконалість законодавства, починаючи від Конституції України та Закону про місцеве самоврядування і до бюджетного законодавства, яке терміново необхідно реформувати та привести до вимог європейської інтеграції. Ямпільський селищний голова підтримав свого колегу із міста Бурин у питанні введення у країні та регіонах політики трансформування і онов-

лення кадрового потенціалу, бо проблеми виникають передусім через неефективних управлінців. Україні вкрай потрібні представники нової генерації, які своїми ідеями та проектами прискорять рух суспільства у цивілізованому напрямі. І від цього залежить майбутнє України та регіонів, – переконаний пан Чубун.

Учасники круглого столу прийняли рішення про проведення в містах розширених засідань виконкому, сесії

міської ради, відкритих громадських слухань з метою вироблення пропозицій про необхідність внесення змін до чинного законодавства України щодо проведення виборів за відкритими партійними списками. Міські голови також підтримали рішення про подальше проведення зустрічей міських голів та лідерів місцевих громад з метою обговорення питань реформування місцевого самоврядування та виборчої системи України.

Резолюція,

ухвалена міськими головами та лідерами громадських організацій про необхідність здійснення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції

Ми, міські голови та лідери громадських організацій України – учасники регіональних круглих столів «Проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та реформи виборчого законодавства відповідно до вимог європейської інтеграції», – проаналізували та обговорили Закон України «Про вибори народних депутатів України» та Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», і **вважаємо за потрібне:**

– Внести зміни до Закону України «Про вибори народних депутатів України» щодо проведення виборів за відкритими партійними списками.

– Внести зміни до Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» щодо проведення виборів за відкритими партійними списками та можливості утворення виборчих блоків позапартійними особами.

– Розпочати відкриту дискусію в місцевих радах і громадах стосовно зміни виборчої системи України та проведення виборів до Верховної Ради України і депутатів міських, районних та обласних рад за відкритими партійними списками і за участі позапартійних виборчих блоків.

– Провести I Всеукраїнські національні збори українських міських голів, присвячені питанням адміністративно-територіальної реформи та реформи виборчої системи в Україні, в першому півріччі 2009 року.

Звернення

міських голів та лідерів громадських організацій України до Президента Парламентської Асамблеї Ради Європи пана Луїса Марії де Пуча

Вельмишановний пане Президенте,

Звернутись до Вас нас змушує надзвичайна ситуація, що склалася в Україні в результаті внесення змін до виборчого законодавства щодо виборів депутатів як до Верховної Ради України, так і до місцевих рад. Вибори за пропорційною системою, яка впроваджена в Україні, призвели до руйнації парламентаризму, що в умовах парламентсько-президентської форми правління може набути незворотних рис. Про це своєчасно попереджала Парламентська Асамблея Ради Європи під час обговорення ситуації в Україні за терміновою процедурою на другій частині чергової сесії ПАРЕ, яка відбулася 16-20 квітня 2007 року в Страсбурзі.

Ми цілком згодні зі змістом Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» № 1549 (2007) і підтримуємо заклики та рекомендації ПАРЕ щодо внесення змін до виборчого законодавства України шляхом запровадження відкритих партійних списків не в єдиному загальнодержавному окрузі, а у визначених регіональних округах.

Ми занепокоєні тим, що сьогодні ні Президент України, ні Верховна Рада України, ні Кабінет Міністрів України не забезпечують виконання положень зазначеної Резолюції, а також не ініціюють змін українського законодавства та приведення його у відповідність до рекомендацій ПАРЕ.

Звертаємося до Вас з проханням розглянути на черговій сесії ПАРЕ у 2009 році за терміновою процедурою питання щодо виконання Україною положень Резолюції ПАРЕ №1549 (2007).

Ми також вважаємо за потрібне, щоб зазначене питання постійно знаходилося в полі зору Моніторингового комітету ПАРЕ. Дуже важливо, аби цей Комітет став більш ефективним та діяльним щодо контролю за реалізацією Україною рекомендацій Парламентської Асамблеї Ради Європи.

З повагою,

Міські голови та лідери громадських організацій України